

Evalueren en vooruit kijken

Klas W17 MZ en PW

Perceptie

Soms zien onze hersenen meer dan dat er werkelijk is. Zoals het plaatje hiernaast. Naast cirkels waar een kwart uit is, zie je waarschijnlijk ook een vierkant. Anders 'wit' dan wat de rest van het witte. Onwillekeurig maken je hersenen het plaatje "af": zien en perceptie worden daardoor hetzelfde. Echter kan per persoon de perceptie, die bestaat wordt beïnvloed door ervaringen, verschillend zijn.

Van zien naar perceptie?

We zien met onze ogen. Deze informatie wordt doorgestuurd naar de hersenen. Als het daar terecht komt, wordt er betekenis aan gegeven. Zo kunnen we bepalen wát we zien: een letter, een computerscherm, het bureau, een glas drinken. Het totaalbeeld inclusief deze betekenis is onze perceptie.

Perceptie kan per persoon verschillen. Vraag aan de persoon die naast je zit, welke kleuren je kleding heeft.

Vraag nu eens iemand anders in de klas: is diegene het met jou eens over welke kleuren het zijn? Soms ligt het aan het kanaal. Als je werkt met twee computerschermen, kan het zijn dat de kleuren 'anders' worden als het op een ander scherm bekijkt. Maar als jullie beide op hetzelfde scherm kijken, is dit geen issue meer. Als jullie de kleuren dan anders zien, heeft dat te maken met de ervaringen die we in het verleden hebben opgedaan.

Welke aspecten spelen een rol bij perceptie?

Zoals gezegd is het kanaal één van de dingen die een rol speelt. Dat hoeft niet alleen het beeldscherm te zijn. Het kan ook de televisie zijn, de radio of telefoon. Het gaat erom hoe de informatie bij jou komt. Dat kan dus zelfs in een gesprek! Waar de een vindt dat hij niets gekks zegt, kan de ander zich zwaar beledigd voelen.

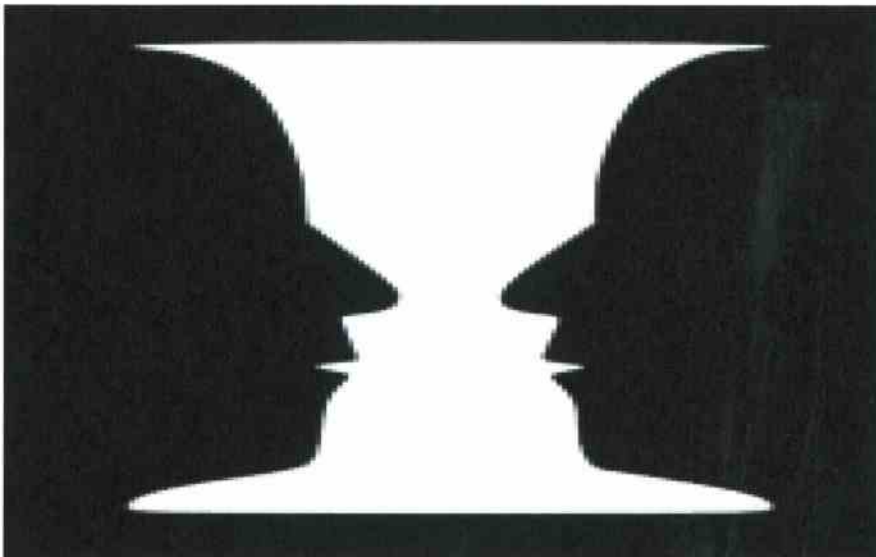
Daarnaast spelen ervaringen mee. Heb je de ervaring dat mensen zich veel met je bemoeien, dan zul je tekenen van bemoeizuchtigheid eerder zien en mensen dus eerder als bemoeizuchtig ervaren. Puur omdat je deze signalen eerder en/of meer opvangt dan anderen. Hetzelfde gedrag kan door iemand anders juist als nieuwsgierigheid worden opgevat. Andersom kan ook: waar jij je niet teveel wil opdringen, ziet de ander dit als desinteresse.

Tot slot: de omgeving speelt ook nog een rol. Kijk nog eens naar het plaatje van de twee gezichten. Als je tussen de gezichten kijkt, zie je ook een vaas. Dit wordt een ambigue plaatje genoemd: er zijn twee (of soms meer) interpretaties mogelijk. Alhoewel beide gelijk hebben, kunnen hierdoor hevige en ernstige discussies ontstaan. Hetzelfde geldt voor situaties die door twee personen anders wordt

opgevat: beiden leven met hun eigen interpretaties (hun eigen waarheid) waardoor beiden 'gelijk' hebben.

Wat zie je hier?

Een vaas of twee mensen die elkaar aankijken?

Omgeving en perceptie

Als je rondloopt in de stad, zie je dingen ook in verband met elkaar. Onze hersenen doen dat continue en ongemerkt. Dat is maar goed ook, anders moest je continue heel veel energie steken om alles met elkaar te verbinden en te begrijpen. Maar hoe gaat dat in de werkelijkheid?

Een voorbeeld van de markt:

Stel dat je een marktkoopman zien. Hij schreeuwt luid: "Appels! Nu één kilo appels voor €1!". Het is zo stil op de markt, dat je je stoort aan zijn luidruchtige gedrag.

Stel nu dat je later terugkomt op diezelfde markt. Er komt harde muziek uit een muziekinstallatie. Je ziet de mond van de marktkoopman bewegen, maar je kan er geen woord van verstaan. 'Wat jammer voor die man, zo weet niemand wat hij verkoopt!' denk je nu misschien.

Een voorbeeld van prijzen:

Je hebt een nieuwe magnetron nodig. Je loopt bij winkel A naar binnen. Je ziet een magnetron die je op het oog had voor €125. Daarnaast staat een magnetron van €50. Is 'jouw' magnetron duur?

Je loopt naar winkel B. Hé, weer jouw magnetron voor €125. Aan de linkerkant staat een andere magnetron. Deze kost €200. Is 'jouw' magnetron goedkoop?

Zo zie je hoe de omgeving bepaalt hoe je dingen ervaart; van hoe je het gedrag van mensen interpreteert tot hoe je prijzen ziet.

Hoe ga je om met deze verschillen in perceptie?

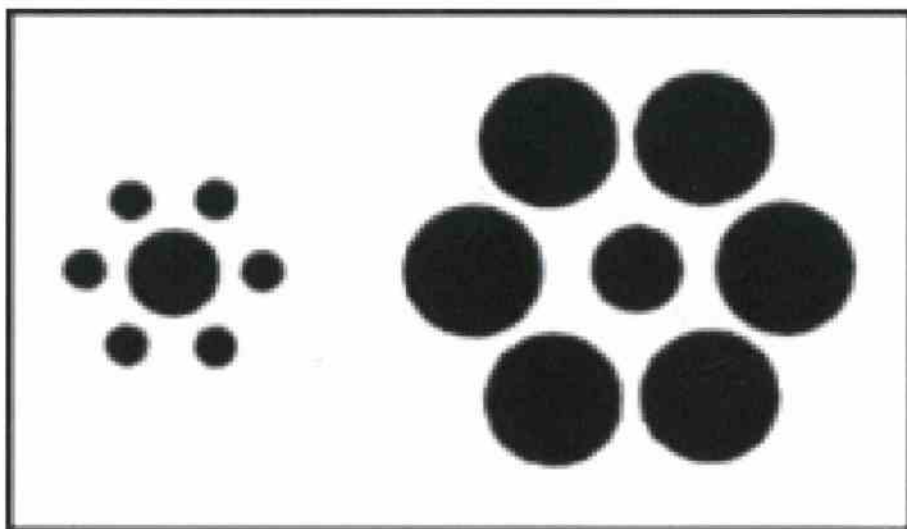
Als je niet weet hoezeer mensen hun eigen 'waarheid' hebben, kan dit makkelijk leiden tot conflicten. Jij ziet het immers 'goed' en zij zien het 'fout'. Als je durft open te stellen voor hun point of view (wat soms heel moeilijk kan zijn!) zorgt dat voor een verrijking van je eigen ervaringen en leven. Juist door vragen stellen en nieuwsgierig te zijn kunnen we van elkaar leren.

Houd jezelf niet voor de gek. Ook al ben je je bewust van deze manier van interpreteren, je ontkomt er niet aan. Je kunt een er een spelletje van maken: Hoe zou je deze situatie ervaren als er één ding anders was? Bijvoorbeeld als je niet chagrijnig was, als de prijs van die andere magnetron duurder/goedkoper zou zijn dan de jouwe, als de markt koopman bijna failliet was?

Beschrijf een situatie waarin je anders hebt geoordeeld dan je normaal altijd doet. Wat was de aanleiding van die tijdelijke verandering van je interpretatie?

Gebruik minstens een half A4 om je verhaal op te schrijven.

Nadat je hiermee klaar bent, vertel je je verhaal aan de groep.

Welke binnenste cirkel is groter: de linker of de rechter?